

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

гр. София, бул. "Александър Стамболийски", № 17, тел.: 02/ 9400900; факс: 02/ 9818145;
дежурен тел.: 02/ 9879551; e-mail: info@mc.government.bg, URL: www.mc.government.bg

Рег. № 33-00-462
... 05.07.2018

УВЕДОМЛЕНИЕ по чл. 66 от АПК

На основание чл. 66 от Административнопроцесуалния кодекс, Министерство на културата уведомява заинтересованите лица, че във връзка с предложение от директора на Националния институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) открива производство по издаване на общ административен акт за: **предоставяне на статут на Църква „Рождество Богородично“, кв. 36, УПИ IX, имот 386, с. Гостилица, Община Дряново, Област Габрово, с класификация на архитектурно-строителна и художествена недвижима културна ценност от Възраждането с категория „национално значение“.**

Основни съображения за издаване на акта:

С писмо от НИНКН с вх. № 33-00-462/21.06.2018г. са посочени следните мотиви за предложението:

Въпреки немалкото намеси през годините, храмът е съхранил своята автентичност в степен позволяваща изява на архитектурните му и художествени характеристики. Камбанарията макар и по-късна е канонично обоснована и изградена в стилистиката на църквата, допълвайки не само функцията, но и архитектурният облик. С прецизния си градеж и строен обем, тя има индивидуални архитектурни качества. Училищната сграда в същия имот е носител на възрожденските традиции в строителството и желание за развитие на просветна дейност. Тя не просто служи като основен подход към църквата, но и подсказва, че в онези времена възпитанието на ума и на душата са вървели винаги ръка за ръка. Има висока автентичност и е единствената запазена сграда, носител на възрожденския дух в непосредствена близост. Оградните и подпорни каменни зидове, масивната порта, камбанарията, каменните алеи, тротоари и старите надгробни плочи въздействат единно с храма и създават цялостен автентичен обект, което повишава неговата научна и познавателна стойност.

Църквата е разположена във възрожденска градоустройствена среда със следосвобожденско застрояване. Местният камък от който е изграден храмът е намерил широко приложение при дувари, стопански постройки и къщи, придавайки по-единен вид на уличните силуети. Селото е основно от ниски сгради, като някои все още носят духа на възраждането, други са от по-модерният стил, характерен за след освобождението. Тесните криви улички свидетелстват за запазена основна селищна структура. Фактът, че това е първият храм на селото и той функционира до днес, говори за активен и постоянен духовен живот.

От гледна точка на архитектурата, храмът е със стегнат и скромнен външен вид, характерен за периода. Въпреки, че във фасадите няма разиграване на каменни пластики, третиране на мазилка, или особеност на зидарията, голите зидове от обработен камък въздействат естетично, придавайки старинна величественост на храма. Това въздействие са допълва от каменните градежи на камбанарията и оградните и подпорни зидове. Има достатъчно данни за обратимост на повечето негативни намеси през годините като преработването на част от оградните зидове, пристройките по храма, подменените покривни покрития, настилки и пр.

Композициите на украсата по сводовете на храма са разнообразни. Съчетани са традициите от жилищната и църковна архитектура. Слепите куполи над страничните кораби са украсени от големи кръгли медальони, между чиито концентрични кръгове са изписани растителни орнаменти. В централния свод е приложена украса, която рязко се е употребявала в храмовете, но често е използвана от възрожденската строителна декорация на къщи в Пловдив, Копривщица, Трявна и др. Употребата на този вид украса, разкрива големи творчески възможности на тревненските строители, осъществили умело синтеза между възрожденската архитектура и изкуство.

Въпреки, че храмът е бил обект на набези и липсват немалко икони и елементи на църковната утвар, той продължава да впечатлява. На фона на екстериора, интериорът контрастира с едно богато обемно-пространствено решение. От парапетът на емпорията през сводестите тавани и арки до засводените ниши на прозорците и проходите, всичко въздейства единно, създавайки едно по-нежно, пластично но и величествено пространство. Дори да не беше подчертан с полихромни елементи и изписвания, интериорът пак щеше да впечатлява със множеството си елементи: детайлно обработените капители на колоните с флорални елементи, допълнителното профилиране на арките, аркатурите по сводовете и фризовете под тях. В комбинация с дървените тавани и иконостасът, храмът е като музейна сбирка, съчетаваща постиженията на строителя, каменоделеца, столаря и живописеца. Храмът е играл решителна роля за запазване на православния елемент в региона.

Храмът е изявен типологичен образец на църковното строителство и иконописната школа от епохата на българското Възраждане. В него се съхраняват икони и стенописи на различни представители от Тревненската школа. Разглеждайки детайлно сюжетите по стените, достигахме до изводите, че те са разнообразни, изпълнени с много експресивност и ярки тонове, продукти на индивидуално творческо светоусещане. Откриват се имена на дарители, затова тази църква се е превърнала в част от живата история на селището и неговите жители. Резбата по иконостаса е направена от опитен майстор. Самите пластични решения са в унисон с цялостната иконография, в този смисъл иконостасът е един от по-малко известните шедьоври на възрожденското изобразително изкуство.

Поради горните аргументи се предлага на храм „Рождество Богородично“, кв. 36, УПИ IX, имот 386, с. Гостилица, общ. Дряново, обл. Габрово, да се предостави статут на архитектурно-строителна и художествена недвижима културна ценност от Възраждането с категория „национално значение“.

Предложени са следните режими за опазване:

А. Териториален обхват:

1. Териториален обхват на недвижимата културна ценност (НКЦ):

Териториалният обхват на НКЦ е в границите на кв. 36, УПИ IX, имот 386 от действащ регулационен план на Гостилица, обл. Габрово, одобрен със Заповед № 504/1968 г.

2. Териториален обхват на охранителната зона на НКЦ: Няма необходимост от охранителна зона, тъй като устройствената среда е вече изградена, а самият имот на църквата с обширен двор действа като охранителна зона.

Б. Предписания за опазване:

1. Изисква се:

- Консервация, реставрация и експониране на храма и на елементите с архитектурна и художествена стойност: иконостас, икони, църковна утвар, дървени тавани дървена дограма по прозорци с железни решетки, ковани дървени врати, погребения в двора и пр.

- Да се изготви спешна експертиза за състоянието на каменните зидове на храма въз основа на която да се изготви проект за аварийни консервационни намеси.

- Да се изгради дренажна система в храмовия имот за отвеждане на дъждовни води .

- Сондаж за заличена стенописна украса в интериора на храма и консервационно-реставрационни работи.

- Възстановяване на променени автентични характеристики:

- възстановяване на липсващите елементи на иконостаса /северна и южна двер, царски двери, празнични и царски икони/ по съхранен снимков материал и писмени сведения.

- почистване на лицеви каменни елементи от по-късно нанесени мазилки, бои и други покрития в интериор и екстериор /южна фасада, колони в наоса и пр./.

- подмяна на по-късната дървена южна врата на храма с такива - характерни за съответния архитектурно-строителен период и тип обект – по аналогия на съхранената западна врата.

- препокриване на покрива на храма и училището с каменни тикли, като не се допуска поставянето на улуци и водосточни тръби, нехарактерни за периода на изграждане.

- премахване на по-късен портик пред южен вход.

- възстановяване целостта на каменната настилка в интериор.

- премахване на елементи от електрическата мрежа закачени върху стенописи.

• Подмяна на по-късните железни решетки на западен и южен вход на храма с такива, съобразени със съхранените железни решетки по прозорците и с архитектурно-художествения облик на храма. Подмяна на късната дървената врата на южния вход с такава, съобразена със съхранената дървена врата от запад.

• Не се допуска привнасянето в интериора на храма на нова църковна утвар, обзавеждане, аксесоари и декорации, които не са част от автентичния му вид. Не се допуска привнасяне на нови икони, освен за възстановяване на липсващите от иконостаса.

• За поддържане на оптимални условия за опазване на храма, при фотографиране в интериора да не се използват светкавици.

• Отоплението на храма да се извършва с уреди, които не отделят във въздуха сажди и твърди частици и не могат да увредят целостта на стенописите или други обекти с художествена стойност. При монтиране на цялостна инсталация, тя да се изпълни по начин, който не е в разрез с архитектурно-художествените качества на храма и не пречи на възприемането на елементите с такава стойност.

• Палене на свещи само от чист пчелен восък.

• Консервация, реставрация и експониране на камбанарията с камбаната.

• Консервация, реставрация, експониране и адаптиране за подходяща функция на училищната сграда.

• Консервация и реставрация на двора с всички негови елементи – каменни подпорни и оградни зидове, надгробни камъни, каменни плочници и алеи, прилежаща тротоарна настилка на юг. Преработка на портите и ажурната част на подпорните/оградни

зидове с подходящ детайл и материали при съобразяване с архитектурно-художествените качества на обекта и времевата му принадлежност.

- Почистване на саморасла растителност.
- Обозначаване на обекта като НКЦ по подходящ начин.

Всички намеси се доказват с проекти, съгласувани според действащата нормативна уредба.

2. Допуска се:

- Премахване на оградата между училищната сграда и храма.
- Поставяне на художествено и функционално осветление в имота на храма, което не е закрепено за самия обект и не пречи на неговото свободно възприемане.
- Изготвяне на цялостен проект за осветяване стенописите, иконостаса и дървените тавани на храма, съобразен с тяхното консервиране и експониране и със съхранените оригинални осветителни тела.
- Допуска се благоустрояване на двора на храма, при спазване на поставените изисквания за запазване на всички автентични елементи в него, както и засаждане на нова растителност - характерна за района.

Всички намеси се доказват с проекти, съгласувани според действащата нормативна уредба.

Заинтересованите лица и организации могат да участват в производството по издаване на акта, на основание чл. 69, ал. 1, т. 1 от АПК, чрез представяне на писмени предложения и възражения, които могат да входират в Министерство на културата, в гр. София, бул. „Александър Стамболийски“ № 17 или на следния e-mail адрес: b.nencheva@mc.government.bg в едномесечен срок, считан от датата на оповестяване на уведомлението.

Настоящото уведомление да се оповести на интернет страницата на Министерство на културата на основание чл. 66, ал. 1 от АПК.

Заинтересованите лица и организации имат право на достъп до цялата информация, съдържаща се в преписката по издаване на общия административен акт, която могат да получат в дирекция „Културно наследство, музеи и изобразителни изкуства“ в Министерство на културата, стая № 313.

ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР:

